

Actorii joacă bine, mă rog, cât pot ei mai bine în acest gen mai puțin obișnuit: la doi pași de public... Îi salvează verva, pofta de joc, aplauzele încurajatoare. Sunt plini de nerv, se mișcă bine, joacă, dansează, schimbă rapid costume, cântă. Nu e ușor un asemenea gen, ba încă e chiar dificil, dar, iată, actorii de proză se descurcă. Și există un public, dornic de asemenea spectacole. Aici se pot etala toalete elegante, se poate sta de vorbă în prelungirea reprezentației, pauzele sunt ceva mai lungi...

E drept, eu una nu mă dau în vânt după astfel de spectacole, dar, de ce să nu recunosc, ele mai colorează puțin, mai înviorează viața noastră teatrală. Între *Gaițele* și *Medeea*, nu-i așa?

Totul e să acceptăm că ideile noi, dacă "prind", nu pot fi decât binevenite. Iată de ce am salutat și ideea lui Daniel Vulcu, cel puțin în principiu. Bănuiesc, oricum, că în acest spațiu foarte frumos, unde în urmă cu 20 de ani tinerii ascultau versuri

de Baudelaire în limba franceză, versuri de Goga, M.R. Paraschivescu, Labiș, Eminescu, tot în cadrul café-théâtre-ului, conducerea instituției va mai gândi și alte spectacole speciale pentru alte și alte categorii de spectatori. Totul se poate, nu-i așa?

Lumea se schimbă, oamenii au alte gusturi, alte nevoi spirituale, dar important este să nu cădem în rutină, să nu înțepenim în... proiecte. Să fim deschiși la nou și să nu ne fie lene...

Teatrul de Stat Oradea – Cabaret în familie Scenariul dramatic, după o idee de Jean Poiret, de Daniel Vulcu și Mircea Chirilă. Regia artistică, concepția scenografică și coloana sonoră: Daniel Vulcu. Coregrafia: Annamaria Kiss. Costume: Amalia Judea. Asistent scenografie: Oana Cernea. Muzică originală: Florian Chelu. Cu: Doru Fărte, Emil Sauciuc, Daniel Vulcu, Richard Bocskai Balint, Adrian Locovei, Pavel Sârghi, Șerban Borda, Romeo Romitan, Ion Abrudan, Simona Nica, Angela Tanko, Mirela Corbeanu, Mona Erhan, Andreea Balázs, Helga Varga.

În cadrul „normei”

Cu *Gaițele* se întâmplă ceva asemănător fotbalului. Pentru că, în cele șapte decenii de la premiera absolută s-a jucat de mii de ori și a fost mult văzută – comedia, se-nțelege! – în cele mai diverse viziuni (de obicei clasice!), unii spectatori – de cronicari, ce să mai zic? – se socotesc un fel de... doctori în... gaițe. Cum ar veni, ei știu, ca în fotbal, totul despre cum ar trebui jucată această celebră comedie.

Ei bine, eu nu m-am dus cu asemenea pretenții și prejudecăți la spectacol, cu toate că și eu văzusem, har Domnului,

destule montări. Nu doream, altfel spus, cu tot dinadinsul, să văd un spectacol „croit” anume după tiparele din capul meu... Dimpotrivă, eram curioasă: ce anume l-a atras pe regizor spre această comedie, mai ales că, venind din Basarabia, știa poate mai puțin despre cum trăiau românii de aici în perioada interbelică. Exceptând desigur bogata bibliografie pe care, bănuiesc, a parcurs-o...

Și, la urma urmei, mi-am zis, tot ce se întâmplă acolo, cu gelozii, infidelități, zgârcenie, meschinărie, iubiri ratate, sinucideri, nu e chiar “pe specific” național, nu-i așa? Cu toate că acea atmosferă anume face chiar farmecul comediei lui Kirițescu.

Problema mea era însă alta: le-a găsit regizorul pe cele trei actrițe pentru cele trei gaițe? Mai precis avem noi, la Oradea, acum, o *Aneta Duduleanu*? Dacă da, atunci e OK, dacă nu, la ce bun să fi propus piesa, pentru că am înțeles că el, regizorul, a făcut propunerea și nicidecum nu a fost dorința expresă a vreunei actrițe, cum se mai întâmplă în teatre (și e foarte bine că uneori actorii solicită anumite roluri). Nu. Mariana Vasile nu a cerut acest rol, nici nu avea cum, după ce s-a achitat mai mult decât onorabil de rolul atât de solicitant și dificil al Bunicii din spectacolul – o reușită categorică a lui Ion Sapdaru – cu *Fantastica și trista poveste a candidei Erendira și a nesăbuitei sale bunici* după García Marquez. Atunci? A fost, mai degrabă o întâmplare, o consecință a unui repertoriu alcătuit de colaboratori prea puțin interesați de ce-au făcut cei dinaintea lor și de nevoile reale ale instituției plătoare.

Gaițele, o spunem de la bun început, nu e punctul forte al acestei stagiuni, aflate la începutul ei. E un spectacol de valoare medie și nimic mai mult. Nu ne imaginăm că-i vom revedea cumva, acum, în anul de grație 2001 evoluând dezinvolt în fața noastră pe Sonia Cluceru, pe Aura Buzescu, pe Draga Olteanu, pe Natașa Alexandra, pe Maria Voluntaru, nici pe Bălțățeanu, pe Ghibericon, pe Cella Dima, Maria Filotti, Silvia Dumitrescu-Timică, Dem Rădulescu sau Florin Piersic. Nu. Am acceptat interpretările orădene care ni s-au părut, fără excepție, rezonabile. Nu excepționale, dar echilibrate. Din păcate, filonul comic, umorul au fost

cam zgârcit exploatate, multe poante rămânând în aer sau multe situații ofertante fără hazul atât de așteptat de public într-un spectacol de o asemenea factură. Cele trei actrițe Mariana Vasile (*gaița... șefă*), Simona Constantinescu (*Lena*) și Mariana Neagu (*Zoe*) colaborează bine, rezolvă câteva scene chiar cu destul haz, dar uneori lucrurile rămân la un nivel al comunicării albe, fără sare și piper. Umorul „gras și gros” al comediei, cum spune Radu Stanca (el a montat piesa la Sibiu) s-ar fi convenit a fi scos din multe, din mult mai multe situații. Experimentate, serioase, studioase, actrițele au căutat în bogatul lor bagaj artistic și au găsit, nu de puține ori, „argumentele” comice ale personajelor jucate. Uneori însă nu am simțit mâna mai fermă a regizorului care le-a lăsat să facă ce știu ele mai bine.

Din rolul ingrat al lui Mircea, Doru Presecan a făcut cam tot ce fac interpreții de obicei: aduc puțin farmec personal și, în cazul lui Doru, un glas frumos, senzual. *Margareta* (Elvira Platon Râmbu) este un personaj compromis, regizorul dorind s-o facă un fel de... gaiță în devenire. Dar cum personajul nu are nici o evoluție, întrucât dispăre fizic, nu-i așa, ea nu e nici bolnăvicios-străvezie, nici viperă, ci ceva amestecat din care nu poți alege mai nimic.

Wanda Mariane Presecan este o blondă mai degrabă viclană și foarte rafinată decât o îndrăgostită pătimașă. Ca întotdeauna însă, actrița și-a căutat cu grijă personajul. Cei doi Duduleni, *Ianache* și *Georges* (Ion Abrudan și, respectiv, Tiberiu Covaci), copii fidele ale

faței *Aneta*, se dau în stambă cu orice ocazie. Actorii, fiecare cum poate (Abrudan mai subtil, mai rezervat, Covaci mai descoperit, mai vulgar), încearcă să descopere noi fațete ale personajelor din linia a doua. Și reușesc. *Colette* este văzută de interpreta ei, Ileana Iurciuc, oarecum diferit de înaintașele ei, ceea ce-i conferă o notă bună actriței. Exceptând unele mici exagerări, ea a găsit, vestimentar, în limbaj și chiar în diferența de statură cu bărbatul ei (pe care, oricum, îl domină), motive de haz autentic. O surpriză plăcută au fost cele două tinere actrițe, Mona Erhan și Angela Tanko. Prima, o *Fraila* cam asexuată sau poate hermafrodită (ajutată și vestimentar), cu mici încercări de a intra în grațiile *Wandei* (și, cine știe, poate de aici complotul cu camerista ei pentru a da de scrisorile lui Mircea), dar și cu impertinența și disprețul neascuns pentru... valaha *Aneta*, și cea de-a doua, în *Zamfira*, o țigăncușă cam șturlubatică și cam isterică ca toate țigăncile... și chiar o apariție pitorească și neașteptată, după succesul *Erendiriei*, personaj în care actrița a fost extrem de convingătoare. Mărturisesc că decorul m-a descumpănit (Camelia Köteles-Panait). Interiorul banal și oarecare al casei Duduleanu era străbătut (metafora, pârdașnica de metaforă!) de un șir de copaci groși, urâți – o butaforie de cea mai proastă calitate și cam fără nici un sens – pe care, din când în când, nici mai mult nici mai puțin decât în acordurile *Serenadei* lui Schubert, vine un bătrân, ba să-i măsoare, ba, în final, să purceadă chiar la tăierea lor fără milă.

Cine să fie fost acel personaj inventat de regizor? Firs din *Livada de vișini* nu putea fi, totuși, pentru că el ocrotea livada, nu se apuca s-o ciopârțească. Atunci cine? Poate chiar moartea... (atunci de ce cu securea și nuc cu coasa, chiar?). Sau, ar fi prea proletcultist, prea comunist chiar să fie Progresul însuși în luptă cu... putregaiul, cu lumea veche... În orice caz, superba muzică schubertiană ne-a umplut de nostalgie – total nepotrivit cu hohotele de râs dinspre final – iar prezența în acest rol a unuia dintre cei mai îndrăgiți actori din vechea gardă (Nicolae Toma) ne-a emoționat de-a dreptul. Și, culmea, mai coboară pe ștângi și niște păpuși imense, oribile, simbolizând poate chiar pe cele trei... bătrâne vrăjitoare...

Costumele, unele potrivite, altele de prin alte spectacole și piese (ca de pildă cel al Margaretei, cele ale Margaretei!) nu aveau cine știe ce ambiții să semnifice oarece..

Gaițele lasă, în final, impresia că toată lumea a muncit în cadrul normei... pentru un ban adică. Că tot veneau ele sărbătorile și așa mai departe. Un mic respiro poate, pentru că ni se anunță titluri importante în continuare și, sperăm, spectacole pe măsură.

Teatrul de Stat Oradea – secția română – Gaițele de Al. Kirițescu. Regia și coloana sonoră: Ion Ciubotaru. Asistent regie: Ion Abrudan. Scenografia: Camelia Köteles-Panait. Asistent scenografie: Oana Cernea. Distribuția: Mariana Vasile, Mariana Presecan, Elvira Platon-Râmbu, Ileana Iurciuc, Mona Erhan, Simona Nica, Simona Constantinescu, Mariana Neagu, Angela Tanko, Dorin Presecan, Tiberiu Covaci, Ion Abrudan, Nicolae Toma.